

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถึงศาสนา , หลักธรรมคำสอนและสาวก แบ่งออกเป็นประเภทดังนี้

๑. ศาสนาไม่ดี , หลักธรรมไม่ดี , สาวกไม่ดี , ก็เป็นที่ติเตียนทั้งสามฝ่าย ใครปฏิบัติตาม ก็ประสบสิ่งมิใช่บุญเป็นอันมาก.
๒. ศาสนาไม่ดี , หลักธรรมไม่ดี แม้วสาวกจะดี คือปฏิบัติตาม ก็เป็นที่ติเตียนทั้งสามฝ่าย ใครทำความเพียรตาม ก็ประสบสิ่งมิใช่บุญเป็นอันมาก.
๓. ศาสดาดี , หลักธรรมดี , สาวกไม่ดี ศาสนาและหลักธรรมย่อมได้รับสรรเสริญ แต่สาวกถูกติเตียน. ใครปฏิบัติตาม ก็ได้ประสบบุญเป็นอันมาก.
๔. ศาสดาดี , หลักธรรมดี , สาวกดี ย่อมได้รับสรรเสริญทั้งสามฝ่าย ใครทำความเพียรตาม ก็ได้ประสบบุญเป็นอันมาก.
๕. ศาสดาดี , หลักธรรมดี , สาวกไม่เข้าใจเนื้อความ (แห่งธรรม) แจ่มแจ้ง. เมื่อศาสดาตายแล้ว สาวกก็เดือดร้อนภายหลัง.
๖. ศาสดาดี , หลักธรรมดี , สาวกเข้าใจเนื้อความ (แห่งธรรม) แจ่มแจ้ง . เมื่อศาสดาตายแล้ว สาวกก็ไม่เดือดร้อนภายหลัง.

ศาสนา ๓ ประเภท

ทรงแสดงถึงศาสนา (ผู้สอนศาสนา) ๓ ประเภทที่ควรใจท้วง และคำใจท้วงก็ถูกต้องตามธรรมคือ

๑. ศาสดาที่ออกบวชแล้ว ไม่ได้บรรลุประโยชน์ของความเป็นสมณะด้วยตนเอง ได้แต่แสดงธรรมสอนผู้อื่น (ดีแต่สอนผู้อื่น ตนเองปฏิบัติไม่ได้ หรือไม่ได้ผล) สาวกจึงไม่ตั้งใจฟัง พากันเลียงหนี.

๒. ศาสดาที่ออกบวชแล้ว ไม่ได้บรรลุประโยชน์ของความเป็นสมณะด้วยตนเอง ได้แต่แสดงธรรมสอนผู้อื่น แต่สาวกตั้งใจฟังคำสอน ไม่พากันเลียงหนี.

๓. ศาสดาที่ออกบวชแล้ว ได้บรรลุประโยชน์ของความเป็นสมณะและแสดงธรรมสั่งสอน แต่สาวกไม่ตั้งใจฟังคำสอน พากันเลียงหนี.

ศาสดาที่ไม่ควรติ

พระองค์ได้ตรัสว่า ศาสดาที่มีคุณสมบัติสมบูรณ์ในตัวเอง ทั้งมีสาวกที่ออกบวชแล้วตั้งอยู่ในศีลได้บรรลุฌานที่ ๑ ถึง ๔ และได้วิชชา ๘ ประการ (ตามที่กล่าวแล้วในสามัญผลสูตร) ศาสดาประเภทนี้ไม่ควรถูกติ (เพราะสั่งสอนได้ผลสมบูรณ์ คือ ตนเองก็ได้บรรลุธรรม สาวกก็ได้บรรลุธรรม)